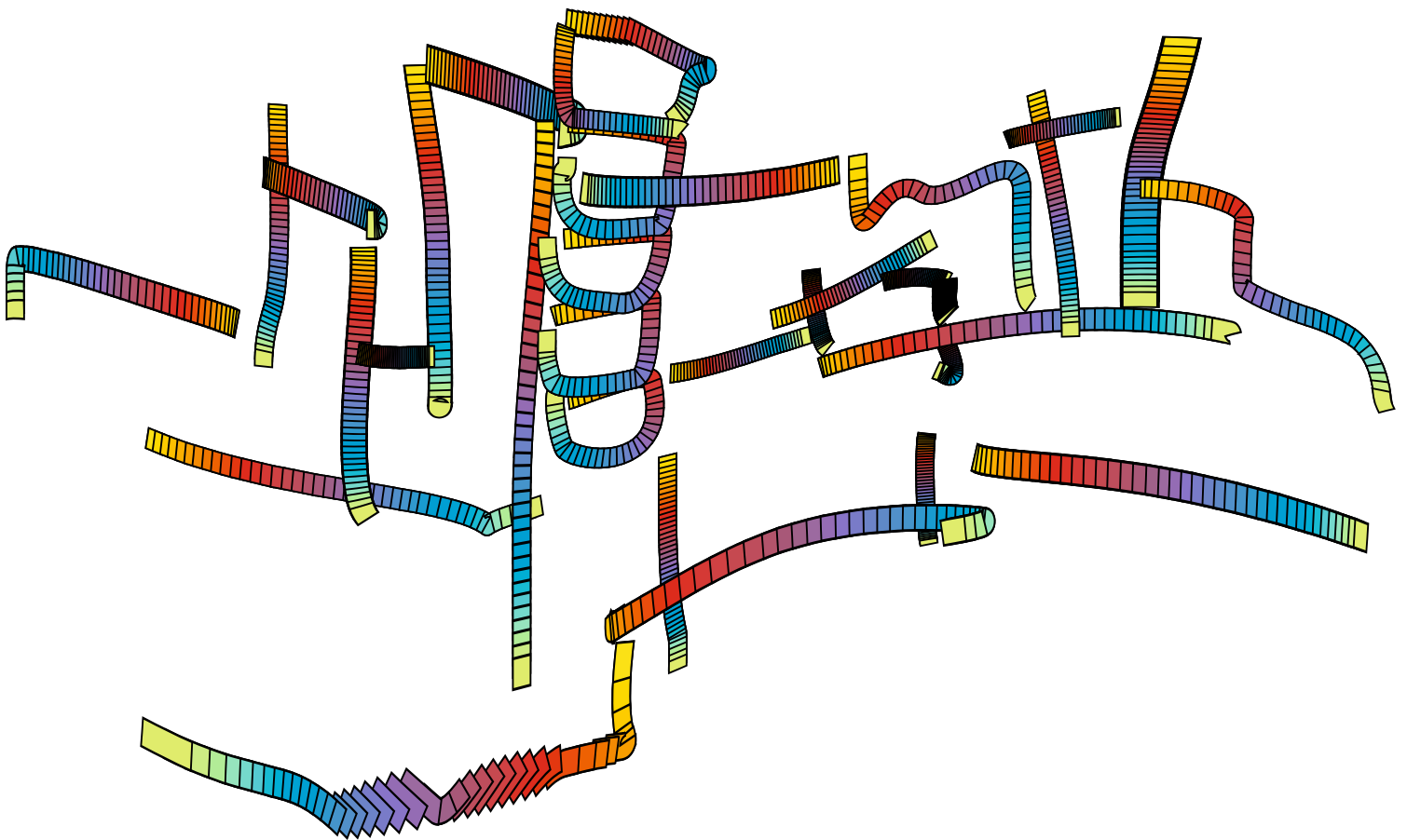

Уредници / Editors:
др Александар Јевтић
мр Борко Драшковић

Удружење урбаниста Србије
Serbian Town Planners Association

ИСКУСТВА И ПЕРСПЕКТИВЕ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНИРАЊА
СА ЈЕДНОСТЕПЕНИМ КОНЦЕПТОМ ПЛАНА КАО ОСНОВНИМ
УЛОГА ГЕОПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА У ДРУШТВУ – Е-ПРОСТОР

EXPERIENCE AND PERSPECTIVES OF URBAN PLANNING
WITH SINGLE-STAGE PLAN CONCEPT AS BASIC ONE
ROLE OF GEO-DATA IN SOCIETY – E-SPACE

Врњачка Бања, 10-12. јун 2021.

УДРУЖЕЊЕ УРБАНИСТА СРБИЈЕ
SERBIAN TOWN PLANNERS ASSOCIATION

РЕПУБЛИЧКИ ГЕОДЕТСКИ ЗАВОД
REPUBLIC GEODETIC AUTHORITY

МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА
17. ЛЕТЊА ШКОЛА УРБАНИЗМА
И УПРАВЉАЊА ГЕОПРОСТОРНИМ ПОДАЦИМА

INTERNATIONAL CONFERENCE
17TH SUMMER SCHOOL OF URBANISM
AND GEO-DATA MANAGEMENT

**ИСКУСТВА И ПЕРСПЕКТИВЕ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНИРАЊА
СА ЈЕДНОСТЕПЕНИМ КОНЦЕПТОМ ПЛАНА КАО ОСНОВНИМ**

**УЛОГА ГЕОПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА У ДРУШТВУ –
Е-ПРОСТОР**

**EXPERIENCE AND PERSPECTIVES OF URBAN PLANNING WITH
SINGLE-STAGE PLAN CONCEPT AS BASIC ONE**

**ROLE OF GEO-DATA IN SOCIETY –
E-SPACE**

Врњачка Бања, 10-12. јун 2021.

Група аутора: **I ИСКУСТВА И ПЕРСПЕКТИВЕ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНИРАЊА СА ЈЕДНОСТЕПЕНИМ КОНЦЕПТОМ ПЛАНА КАО ОСНОВНИМ / II УЛОГА ГЕОПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА У ДРУШТВУ – Е-ПРОСТОР**

Издавач: Удружење урбаниста Србије, Београд

За издавача: др Александар Јевтић, председник Удружења урбаниста Србије

Уредници: др Александар Јевтић
мр Борко Драшковић

Рецензенти: др Злата Вуксановић Мацура, САНУ, Географски институт „Јован Цвијић“
Доц. др Малина Чворо, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, Бања Лука
Доц. др Данијела Миловановић Родић, Архитектонски факултет Београд

Научни одбор: Проф. др Александра Ђукић, председник, Архитектонски факултет Београд, УУС
др Александар Јевтић, председник Удружења урбаниста Србије
др Игор Марић, Матична секција архитектата ИКС, СИТС
мр Ђорђе Милић, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
мр Борко Драшковић, директор Републичког геодетског завода
др Божидар Манић, УУС, Институт за архитектуру и урбанизам Србије
Проф. др Петар Митковић, Грађевинско-архитектонски факултет Ниш
мр Бранислав Антонић, УУС, Архитектонски факултет Београд
Доц. др Ратка Чолић, Архитектонски факултет Београд
др Злата Вуксановић Мацура, САНУ, Географски институт „Јован Цвијић“
Доц. др Малина Чворо, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет Бања Лука
Проф. др Драган Коматина Архитектонски факултет Подгорица
Проф. др Нусрет Мујагић, Универзитети у Сарајеву и Тузли
Проф. др Страхиња Трпевски, Архитектонски факултет Скопље
др Жаклина Ангеловска, Комора архитектата и инжењера Северне Македоније
Доц. др Милена Динић Бранковић, Грађевинско-архитектонски факултет Ниш
Проф. др Марија Маруна, Архитектонски факултет Београд
Доц. др Данијела Миловановић Родић, Архитектонски факултет Београд
Проф. др Дарко Реба, Департман за архитектуру и урбанизам ФТН Нови Сад
мр Душан Минић, Удружење урбаниста Србије
мр Миодраг Ференчак, Удружење урбаниста Србије
др Марија Лалошевић, Урбанистички завод Београда
др Верољуб Трифуновић, УУС, Удружење урбаниста Србије
Доц. др Драгутин Радосављевић, Удружење урбаниста Србије
Проф. др Весна Златановић Томашевић, Удружење инжењера Београда

Организационо-програмски одбор: Зоран Д. Јовановић, председник, Републички геодетски завод, УУС
Татјана Симоновић, Удружење урбаниста Србије, ИКС
Светлана Јаковљевић, Удружење урбаниста Србије
Милка Павловић, Рума, Удружење урбаниста Србије
Гордана Недељковић, Крушевац, Удружење урбаниста Србије
Ивана Јоксимовић, Лесковац, Удружење урбаниста Србије
Мр Миролjub Станковић, ЈП Завод за урбанизам Ниш
Марија Пауновић Милојевић, Инфоплан, Аранђеловац, УУС
Марина Благојевић, Лепосавић, Удружење урбаниста Србије
Славица Ференц, Шабац, Удружење урбаниста Србије
Бојан Алимпић, Шабац, Удружење урбаниста Србије
Лазар Мандић, Крагујевац, Удружење урбаниста Србије

Технички уредник: Светлана Јаковљевић

Дизајн корица: Јасна Марићевић

Тираж: 300 примерака

Штампа: УНИГРАФ, Ниш

Година: 2021.

ISBN: 978-86-84275-44-0

ЗБОРНИК РАДОВА ЈЕ ШТАМΠΑНА УЗ ПОДРШКУ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

ИЗДАВАЧ ЗАДРЖАВА СВА ПРАВА: РЕПРОДУКЦИЈА НИЈЕ ДОЗВОЉЕНА

I ИСКУСТВА И ПЕРСПЕКТИВЕ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНИРАЊА СА ЈЕДНОСТЕПЕНИМ КОНЦЕПТОМ ПЛАНА КАО ОСНОВНИМ	1
<i>Проф. др Александра Ђукић, др Јелена Марић</i> SHRINKING CITY: ФЕНОМЕН, УЗРОЦИ, ТИПОЛОГИЈА И ПОСЛЕДИЦЕ ЛОКАЦИЈЕ НА ПЕРИФЕРИЈИ РЕГИОНА.....	3
<i>др Бранислав Антонић</i> ОПАДАЊЕ ГРАДОВА СРЕДЊЕ ВЕЛИЧИНЕ У СРБИЈИ: ДА ЛИ И КАКО ПОЛОЖАЈ ГРАДА У СКЛОПУ ДРЖАВЕ УТИЧЕ НА ОВУ ПОЈАВУ?.....	11
<i>Проф. др Виталиј Стадников</i> ПИТАЊЕ ПРАВИЛА ЗОНИРАЊА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ ИСТОРИЈСКИХ ГРАДОВА У РУСИЈИ: ЗОНИРАЊЕ ПРЕМА ОБРАСЦИМА НАСЛЕЂЕНОГ ОБЛИКОВАЊА.....	21
<i>Мр Миодраг Ференчак</i> СРБИЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН БОЉИ УРБАНИЗАМ – ПОДСЕТНИК НА НЕКЕ НАСЛЕЂЕНЕ И НОВЕ ОБЛИКЕ У УРБАНИСТИЧКОМ СИСТЕМУ УЗ ПРЕЛАЗ НА НОВЕ ТИПОВЕ ПРЕДУЗЕТНИШТВА.....	31
<i>др Неда Живак, мр Марко Иванишевић, Стеван Чукић,</i> ГЕНЕЗА И МОДИФИКАЦИЈА ЛЕГИСЛАТИВНЕ МАТЕРИЈЕ У ОБЛАСТИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНИРАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ.....	39
<i>Проф. др Весна Златановић-Томашевић</i> ТЕОРЕТСКЕ ПРЕТПОСТАВКЕ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНИРАЊА И ОДРЖИВ УРБАНИ РАЗВОЈ.....	45
<i>Марија Косовић, Ана Граовац</i> ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ КАО ИНСТРУМЕНТ ЗА ТРАНСФОРМАЦИЈУ БЕОГРАДСКИХ BROWNFIELD ПОДРУЧЈА.....	51
<i>Весна Теофиловић, др Јасмина Ђокић Павков</i> ЗОНЕ ЗАШТИТЕ ДАЛЕКОВОДА У ГРАДСКОМ ПОДРУЧЈУ: ИЗАЗОВИ У ПЛАНИРАЊУ.....	59
<i>Мирјана Ђурић, Мирјана Маринковић Габарић, Милун Милићевић, Владимир Раковић</i> АСПЕКТ СТРАТЕШКОГ ПЛАНИРАЊА У ПЛАНОВИМА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЦЕЛИХ ГРАДСКИХ НАСЕЉА.....	67
<i>др Јасмина Ђокић Павков Ана Граовац</i> ПРОБЛЕМИ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНОВА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ БЕОГРАДА.....	73
<i>др Марија Маруна, др Александра Ђорђевић</i> ПОСТ COVID-19 БЕОГРАД: У СУСРЕТ ГУП-У 2041.....	81
<i>др Данијела Миловановић Родић, Љубица Славковић, др Марија Маруна, Ксенија Радовановић</i> ИНТЕРАКТИВНИ УРБАНИЗАМ: ИСКУСТВА РАЗВОЈА И ПРИМЕНЕ ОН-ЛАЈН ПЛАТФОРМЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ЗНАЊА И КАПАЦИТЕТА ЗА ДИЈАЛОГ.....	91
<i>Катарина Данков, проф. др Александра Ђукић, др Бранислав Антонић</i> СМЕДЕРЕВО – КРЕАТИВНИ ГРАД: ИСТРАЖИВАЊЕ КРЕАТИВНОГ ИДЕНТИТЕТА СТАРОГ ЈЕЗГРА СМЕДЕРЕВА У ЦИЉУ ЊЕГОВЕ ПРЕПОЗНАТЉИВОСТИ.....	99
<i>Катарина Медар, др Петар Митковић</i> ТАКТИЧКИ УРБАНИЗАМ – ОД НЕФОРМАЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА ДО ДУГОРОЧНИХ РЕШЕЊА.....	107
<i>др Љиљана Стошић Михајловић, Предраг Михајловић</i> УЛОГА ЕКОНОМСКИХ ПРИНЦИПА У САВРЕМЕНОМ УРБАНИСТИЧКОМ ПЛАНИРАЊУ.....	115
<i>др Милена Динић Бранковић, Милица Игић, др Петар Митковић, Јелена Ђекић</i> САВРЕМЕНИ УРБАНИСТИЧКИ КОНЦЕПТИ У ПЛАНИРАЊУ И ПРОЈЕКТОВАЊУ СУБУРБАНИХ ПОДРУЧЈА – ТЕОРИЈСКЕ ПОСТАВКЕ И ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ.....	121
<i>др Данијела Миловановић Родић, др Александра Ђорђевић, Марија Мићановић</i> РАЗНОЛИКОСТ ПРАКСИ ПЛАНИРАЊА: ПОУКЕ И ИСКУСТВА ПРОЈЕКТА РЕГЕНЕРАЦИЈЕ VIII И IX ОКРУГА У БУДИМПЕШТИ.....	131
<i>Стефан Матијевић, др Александра Ђукић, др Бранислав Антонић</i> МУЛТИМОДАЛНИ ЧВОР У СЛУЖБИ УРБАНЕ РЕГЕНЕРАЦИЈЕ: НОВА ЖЕЛЕЗНИЧКА СТАНИЦА У СМЕДЕРЕВУ.....	139
<i>Доц. др Милена Вукмировић, Ена Миљковић</i> ПРИМЕНА КОНЦЕПТА ЗЕЛЕНЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ У ПРОЦЕСУ УРБАНОГ РАЗВОЈА.....	147

Садржај

<i>мр Марко Иванишевић, Лука Сабљић, др Даворин Бајић</i> ВЕБ-ГИС АПЛИКАЦИЈЕ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА КАО СЕРВИСИ ЗА ПРЕГЛЕД ДОКУМЕНАТА ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА – ИСКУСТВА ИЗ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ.....	155
<i>Марија Десић, проф. др Александра Ђукић, др Бранислав Антонић</i> СТВАРАЊЕ ЗОНЕ РЕКРЕАЦИЈЕ У СМЕДЕРЕВУ ПО НАЧЕЛИМА КОНЦЕПТА PLEASURE CITY.....	163
<i>Др Верољуб Трифуновић, Мирјана Ђурић, Иван Радуловић, Лазар Мандић</i> ПЛАН УРБАНИСТИЧКЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ГРАДСКИХ НАСЕЉА - РАЗВОЈ КОНЦЕПТА У УРБАНИСТИЧКОЈ ПРАКСИ СРБИЈЕ - НАСЕЉЕ СТАРА ВАРОШ У КРАГУЈЕВЦУ.....	169
<i>Дејан Пухало</i> РЕГУЛАЦИЈА И ПРОСТОРНО-ФУНКЦИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЈА ИСТОРИЈСКИХ УРБАНИХ ЧЕТВРТИ ТРЕБИЊА.....	179
<i>Бојан Алимпић, Јана Богдановић, Ксенија Лукић</i> КРЕИРАЊЕ НОВОГ ИДЕНТИТЕТА ГРАДА КРОЗ РАЗВОЈ ЈАВНИХ ПРОСТОРА И ТРГОВА У ПЕРИОДУ 2015-2020 У ШАПЦУ.....	185
<i>др Малина Чворо, Јелена Павловић</i> ГРАДСКИ ТРГ КАО ИНТЕГРАЛНИ ДИО САВРЕМЕНОГ УРБАНОГ РАЗВОЈА БАЊЕ ЛУКЕ.....	195
<i>Соња Стојановић, Татјана Здравковић, Соња Јанковска Станковић</i> ТРГ У ЛЕСКОВЦУ - ИЗАЗОВИ И РЕАЛИЗАЦИЈА.....	203
<i>др Марија Лалошевић, Јелена Ђерић</i> КОНТИНУИТЕТ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА КРОЗ ГЕНЕРАЦИЈЕ – ПРИМЕР ПОДРУЧЈА КНЕЗ МИХАИЛОВЕ УЛИЦЕ У БЕОГРАДУ, СРБИЈА.....	211
<i>др Љиљана Стошић Михајловић, Марија Михајловић</i> МЕТОДЕ ПРОЦЕНЕ ВРЕДНОСТИ НЕПОКРЕТНОСТИ У УРБАНОЈ КОМАСАЦИЈИ.....	223
<i>Предраг Михајловић, Марија Михајловић</i> РАЗВОЈ НОВИХ МОДЕЛА УРБАНЕ КОМАСАЦИЈЕ И УРБАНИСТИЧКОГ УРЕЂЕЊА НАСЕЉА.....	229
II УЛОГА ГЕОПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА У ДРУШТВУ – Е-ПРОСТОР.....	235
<i>мр Ђорђе Милић, мр Борко Драшковић, Љиљана Живковић, Дарко Вучетић</i> КОНЦЕПТУАЛНИ ОКВИР И СТРУКТУРА ПЛАТФОРМЕ ЗА ПРИПРЕМУ, КООРДИНАЦИЈУ И ПРАЋЕЊЕ ИЗРАДЕ ДОКУМЕНАТА ПРОСТОРНОГ И УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНИРАЊА Е-ПРОСТОР.....	237
<i>Бинела Бојовић, Бојана Марић, Милена Трифуновић</i> МОДЕРНИЗАЦИЈА НАДЗОРА У ПОСТУПКУ КОМАСАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА.....	247
<i>Давор Ђуран, Василија Живановић, Олга Дамњановић, Бојан Теодосијевић</i> НАЦИОНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА ГЕОПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА КРОЗ ПРИЗМУ СОЦИЈАЛНО-ЕКОНОМСКЕ АНАЛИЗЕ – ПРАВНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ АСПЕКТ, ТРЕНУТНЕ И ОЧЕКИВАНЕ КОРИСТИ ЗА ДРУШТВО У ЦЕЛИНИ.....	255
<i>Дијана Обровић</i> КАТАСТАР ВОДОВА – ПРОЦЕДУРА, ВРСТЕ УПИСА, ДОКУМЕНТА.....	261
<i>Драгана Милићевић Секулић, Соња Ракић, Лепосава Тишић</i> АТРАКТИВНОСТ УЛАГАЊА У ЗЕМЉИШТЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ.....	269
<i>Вања Шимунић, Др Иван Поттић</i> ПРОСТОРНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О НЕФОРМАЛНИМ ОБЈЕКТИМА У СЛУЖБИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА И ПРОСТОРНОГ ПЛАНИРАЊА.....	273
<i>Марко Драгутиновић, Марина Кањо</i> ПОСТУПАК ПОДНОШЕЊА ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ПРИ ОЗАКОЊЕЊУ ОБЈЕКТА И УПИСУ ОБЈЕКТА У ОБЈЕДИЊЕНОЈ ПРОЦЕДУРИ.....	281
<i>Србислав Станојловић, Оливера Коматина, Немања Паунић, др Марина Јовановић Миленковић, мр Саша Рикановић</i> ГЕОСРБИЈА – ИНТЕГРАЦИЈА РЕГИСТАРА У АКЦИЈИ КРОЗ РЕГИСТАР РИЗИКА И НАЦИОНАЛНОГ РЕГИСТАРА ИНВЕСТИЦИОНИХ ЛОКАЦИЈА.....	287

Катарина Данков¹
В.проф. др Александра Ђукић.²
Ас. др Бранислав Антонић³

СМЕДЕРЕВО – КРЕАТИВНИ ГРАД: ИСТРАЖИВАЊЕ КРЕАТИВНОГ ИДЕНТИТЕТА СТАРОГ ЈЕЗГРА СМЕДЕРЕВА У ЦИЉУ ЊЕГОВЕ ПРЕПОЗНАТЉИВОСТИ

SMEDEREVO – CREATIVE CITY: RESEARCH OF THE CREATIVE IDENTITY OF THE OLD CORE OF SMEDEREVO WITH THE RESPECT OF ITS RECOGNIZABILITY

Смедерево, град који има непрекинуту историјску улогу и богато културно-историјско наслеђе, наилази на проблем у виду великог броја идентитета, при чему ни један не бива довољно истакнут. Рад се бави истраживањем могућих стратегија које би помогле при истицању и унапређењу урбаног идентитета Смедерева. Креативност је одувек била присутна у градовима и била је неопходна за њихов развој. За разлику од ситуације у којој су били градови у 19. и 20. веку, градови ће се у 21. веку такмичити у томе ко поседује већу способност да креативно осмисли атрактивне амбијенте и градске симболе и примени их на најефикаснији начин. Данас се иде један корак у напред при решавању актуелних урбаних проблема, па се поставља питање како се креативношћу може унапредити урбани идентитет. Да би град прихватио овај начин развоја кроз креативност потребно је да се процени како осећај, амбијенталност и атмосфера стварају „нешто“ што се не може постићи само путем урбанистичког планирања. Циљ овог истраживања јесте препознавање идентитета Смедерева као креативног града, а не само индустријског средишта и некадашње престонице Србије.⁴

Smederevo, as a city that has a continuous historical role and rich cultural and historic heritage, encounters a problem in the form of a multiple identities, where none of which is sufficiently highlighted. The paper deals with the research of possible strategies that would help in emphasizing and changing the urban identity of Smederevo. Creativity has always been present in cities and was necessary for their development. Unlike the situation in which cities were in the 19th and 20th centuries, in the 21st century, cities will compete in which city has the greater ability to creatively design attractive ambiances and city symbols and apply them in the most efficient way. Today, we are taking a step forward in solving current urban problems and the question on how to improve urban identity by creativity arises. In order for a city to accept and adopt change through creativity, it is necessary to assess how feeling, ambience and atmosphere create "something" that cannot be achieved only by urban planning. The aim of this research is to recognize the identity of Smederevo as a creative city, and not just an industrial hub and the former capital of Serbia.

1. УВОД

Смедерево је током претходних сто година добило и утемељило **идентитет индустријског града**. Оваква „титула“ засигурно је омогућила развој у економском погледу. Међутим, са урбанизацијом и индустријализацијом овог града настали су и бројни проблеми. Проблеми уско

¹ Катарина Данков, инж.арх., студент мастер студија Архитектура – Модул Урбанизам, Универзитет у Београду – Архитектонски факултет, Београд, dankovkatarina97@gmail.com.

² Др Александра Ђукић, дипл.инг.арх., ванредни професорна Департману за урбанизам, Универзитет у Београду – Архитектонски факултет, Београд, adjukic@afrodita.rcub.bg.ac.rs.

³ Др Бранислав Антонић, дипл.инг.арх., асистент на Департману за урбанизам, Универзитет у Београду – Архитектонски факултет, Београд, antonic83@gmail.com.

⁴ Овај рад је урађен на основу истраживања за потребе мастер тезе, у оквиру Еразмус+пројекта КА203 „Креативан Дунав: Иновативна настава за инклузиван развој малих и средње великих подунавских градова“ (енг. *Creative Danube: Innovative teaching for inclusive development in small and medium-sized Danubian cities, 2019-2022*), финансираног од стране Европске уније.

везани за тему рада јављају се у виду девастираних подручја у самом центру града, аеро-загађења (које такође учествује у стварању идентитета града), велике количине неискоришћених и неопремљених отворених јавних простора, недостатка културних садржаја и непривлачности постојећих. Још један проблем који је у непосредној вези са претходно описаним стањем јесу миграције младог становништва. Данас се у Србији неретко среће овај проблем, где становници градова мање или средње величине теже миграцији у велике градове. Актуелност ове теме даје јој на значају и наводи на даља размишљања у вези са налажењем могућег решења. Ипак, проблем који се посебно истиче када је идентитет овог града у питању је **превелик број идентитета**, који узрокује несагледивост правих вредности и онемогућава фокусирање на било који од њих, иако је прва асоцијација на Смедерево његово величанствено средњовековно утврђење и бивша „Железара Смедерево“.

Рад „Смедерево – креативни град“ конципиран је на овај начин у жељи **прошири видике и предочи потенцијал** града као креативног места. Подстицањем креативности и стварањем креативне класе (eng. *creative class*) дошло би до развоја читавог града у културолошком, туристичком и економском смислу. Циљ истраживања јесте да се идентитетом простора и специфичношћу урбане егзистенције директно и индиректно оствари позитиван утицај на окружење, као и да се истакне и идентитет града као културно-историјског подручја и примени концепт креативног града.

2. ТЕОРИЈСКИ КОРПУС

У раду је представљена примена **концепта креативног града** као инструмента за унапређење и подстицање идентитета и брендирања града. Применом овог концепта долази до развоја града који се преваходно заснива на процесу урбане регенерације, који подразумева широк спектар интервенција у изграђеном окружењу.

Градови временом постају **центри економије симбола и индустрије културе**. Култура има све већу улогу у економском развоју пост-индустријског града, који поприма много облика од чувања историјског наслеђа (енг. *heritage industry*), до креирања нових простора потрошње у уметничким галеријама и музејима. Развој градова ће свуда у свету а и код нас у будућности бити заснован на **урбаној регенерацији** (енг. *urban regeneration*). Овај термин подразумева различите стратегије за обнављање профитабилности и поновно насељавање подручја града за која се сматра да пропадају. Урбана регенерација обећава физичка, материјална или просторна решења за социјалне и еколошке проблеме (Ваништа Лазаревић, 2003; Базик, 2008). **Концепт културних индустрија** (енг. *cultural industry*) који подразумева стварање, индустријску репродукцију и масовну дистрибуцију културних дела први пут су поменули 1948. године Теодор Адорно и Мак Хоркхајмер (*Theodor Adorno; Max Horkheimer*). Концепт је даље еволуирао ка креативној економији (енг. *creative economy*). **Креативна економија** ставља нагласак на креативност представљајући је као мотор иновације, технолошке промене и компаративне предности у развоју пословања. То је довело до увођења и употребе појма **креативне индустрије** (енг. *creative industry*) у круговима за развој политике. Да би градови били успешни у 21. веку, неопходна је културна креативност, то јест размишљање кроз друштвену, политичку и културну, али и економску и технолошку креативност. **Креативни град** има разнолику, софистицирану и међународно оријентисану структуру културне индустрије која негује и подржава богатство локалних и међународних уметничких активности које су комерцијалне, субвенционалне и добровољне.

Урбани идентитет (енг. *urban identity*) је појам који обухвата све социјалне, економске, културне и еколошке димензије. Мора се имати на уму да идентитет града стварају идентитети грађана исто колико и идентитет самог подручја. Идентитет места протеже се из прошлости, тренутка настајања места, и планира се у његовој будућности. Град треба да створи активни идентитет, заједнице које раде и стварају и доносе одлуке заједно. Он пружа осећај припадности на основу заједничких карактеристика које служе за разликовање територије од осталих облика личног идентитета. **Брендирање градова** постаје главно оружје за подстицање продаје на тржишту капиталних улагања, пословног простора, туризма, забаве и погодности локалног живота. **Аутентичност** је само један од захтева који намеће брендирање града. Поред тога, намеће се и потреба да простор буде довољно близак и познат појединцима из различитих култура, као и да пружа предвидљиво и сигурно искуство. Као последица наметнутих захтева ствара се неаутентичан град кроз понављање урбане визије настају „не-места“ (ланци хотела, ресторана, кафића) која умањују јединственост урбаних идентитета. **Не-место** одликује одсуство ових идентитетских елемената за људе који се кроз њих свакодневно крећу, али ту не станују (Бацковић, 2018).

2.1. теоријске поделе, типологије, класификације

Опште је познато да је снага ума заузела место физичке снаге и да градови не могу постати потпуни само преко јефтине и обимне производње. Иновација, отвореност ка размени нових знања и пренос технологија, као и прилагодљива квалификована радна снага јесу **обележја 21. века**. Смит и Варфилд (Smith & Warfield, 2006) разликују **две оријентације креативних градова**: оријентација ка култури или оријентација ка економији. У зависности од њихове оријентације могу се разликовати различите вредности.

ORIJENTACIJA KREATIVNIH GRADOVA	ORIJENTACIJA KA KULTURI	ORIJENTACIJA KA EKONOMIJI
Vrednosti kreativnih gradova	Glavne vrednosti: umetnost, kultura i blagostanje zajednice, pristupačnost i inkluzivnost.	Glavne vrednosti: održivost gradske ekonomije i blagostanje kroz kreativne industrije.
Definicija kreativnih gradova	Mesto integralne umetnosti i kulture	Mesto ekonomskih inovacija, kreativnih talenata i kreativnih industrija

Табела 1: Оријентације креативних градова (Smith & Warfield, 2006, стр. 3.)

Основна подела креативних градова према Хосперсу (Hospers, 2003):

- 1) **Технолошки иновативни градови** су карактеристични за развој нових технологија и технолошких револуција, док су активности креативне класе више повезане са економским и технолошким признањем, него са самоизражавањем. Сви креативни градови развијају компетенцију у различитим областима, привлаче талентоване људе тј. креативну класу (енг. *creative class*) и одржавају идеју индивидуалности (Brown, 2010).
- 2) **Културно-интелектуални градови** су они који укључују културу и привлаче талентоване људе. У њима се креативност манифестује кроз визуелну уметност и уметност перформанса (Johnson, 2002). Главно средство просперитета ових градова јесте привлачење креативних класа. Креативна класа је средство за успон и економски развој градова, јер они градови који задовољавају животни стил, слободно време и културне потребе креативне класе привлаче већи део креативног капитала.
- 3) **Културно-технолошки градови** су они који укључују снажне креативне индустрије (попут Холивуда или Париза). Ови градови се придружују и култури и технологијама. Креативне индустрије у контексту града постале су мотор за рекреацију града и глобалну прерасподелу која има директан утицај на раст града.
- 4) **Технолошко-организациони градови** су они који се препознају по креативним решењима градских проблема. У овим градовима, за разлику од других градова, пословне компаније комуницирају и доносе креативне одлуке са локалном самоуправом.

2.2 креативни кластери, креативне четврти и креативни миље

Креативни миље (енг. *creative milieu*) је место, било кластер зграда, део града, цео град или регион, за који су неопходни предуслови у смислу „тврде“ и „меке“ инфраструктуре (енг. *hard and soft infrastructure*) за генерисање тока идеја и изума. Такав миље представља физичко окружење у коме маса људи може да делује „отвореног ума“ у космополитском контексту и где интеракција „лицем у лице“ ствара нове идеје, артефакте, производе, услуге и установа. Као последица ових интеракција јављају се доприноси економском успеху. „Тврда“ инфраструктура је спона између зграда и установа као и помоћних служби у виду транспорта и здравља. „Мека“ инфраструктура је систем асоцијативних структура, друштвених мрежа и људске интеракције који подстиче ток идеја између појединаца и институција (Landry, 2008).

Стварање **креативних кластера** (енг. *creative clusters*) и груписање јако је битно при стварању креативних места, тј. **креативних четврти** (енг. *creative quarters*). Груписање талената, вештина и инфраструктуре за подршку истих од кључне је важности за креативну економију и стварање креативног миљеа. Просторни кластери активности или концентрација индустрије јесу урбана имовина. Стварање кластера је везано за појаву трговине. Међутим, доласком дигитализације и спајањем реалног и виртуелног света, дошло је и до промене просторне географије и креативности и груписања у кластере, мада је кључ свега остао контакт уживо (Jugéné & Jugéniene, 2017). Да би се боље разумеле границе кластера, важно је разумети њихову структуру. Структура дата на слици 4 није универзална, али ипак разликује главне елементе који чине кластер.

Језгро чине главне компаније кластера које највише утичу на приход и ниво благостања његових актера. Нуклеус могу обухватати како мултинационалне компаније, тако и мала, почетна или средња предузећа. **Помоћне активности** (енг. *supporting activities*) су све врсте активности које директно или индиректно подржавају врсте активности унутар језгра кластера. То може бити специјализована опрема, снабдевање сировинама и разне друге услуге. **Мекана социјална инфраструктура** обухвата предмете делатности као што су школе и образовне институције, наставне организације, истраживачки институти, професионална удружења, индустријске и трговинске хале, самоуправне структуре, невладине организације итд, које постоје у кластеру. Једна од најважнијих карактеристика меке инфраструктуре су вештине, социјални капитал и култура међусобног поверења свих субјеката делатности. Ови фактори одређују иновације, продуктивност и ширење знања кластера. **Тврда физичка инфраструктура** обухвата све опипљиве елементе инфраструктуре као што су путеви, луке, комуналне и телекомуникационе везе (Јусевићус, 2009). Дефиниција коју је изнео Мајкл Портер (Porter, 1998) сублимира већину осталих дефиниција у једну: **Кластер** је географска концентрација међусобно повезаних компанија, специјализованих добављача, услуга, повезаних компанија индустријских грана и повезаних институција одређеног смера (универзитети, стандарди и трговинска удружења) која се такмиче, али такође сарађују.

Слика 1: Структура кластера (Јусевићус, 2009)

2.3. Creative Cities Index – индекс креативних градова

Како се ширила примена концепта креативног града, градови су пожелели да на неки начин видекако напредују у постизању циља. **Појам креативног индекса градова** (енг. *creative city index – CCI*) увели су Чарлс Ландри и Џонатан Хеимс (Charles Landry; Jonathan Haims). Овај метод мерења креативности приступа градовима холостички и помаже у процени његових креативних способности и потенцијала, као предуслов за настанак иновација, економску и културну снагу. Креирање индекса креативног града помаже у стварању плана за град истичући шта град треба да постигне. Он истражује урбане процесе и пројекте како би проценио њихов **креативни пулс** (енг. *creative pulse*). Разликује се од већине индекса јер **град посматра као интегрисану целину**. Проучава место из перспективе инсајдера и аутсајдера, гледајући на низ широких домена који су пресечни. Градови су креативни само ако показују културу, ставове и начин размишљања отворен за маштовито размишљање. Многи градови имају инвентивне пројекте, што не значи да су креативни у целини. Некреативна места очигледно пропадају, јер не испитују своју прошлост и садашњост нити преиспитују своје ресурсе и будуће изгледе. Креативни индекс града садржи **8 категорија подиндекса**: размера, обим и запошљавање креативне индустрије; микро-продуктивност; атракције и економија пажње; учешће и расходи; јавна подршка; људски капитал и истраживање; глобална интеграција; отвореност, толеранција и разноликост (Hospers et al, 2003).

Слика 2: Приказ Париза као града са највећим индексом креативног града (Извор: https://ec.europa.eu/info/index_en)

3. АНАЛИЗА ШИРЕГ КОНТЕКСТА

Смедерево је, као кључни град за развој подунавског округа, просторним планом Републике Србије проглашено за регионални центар. Општина Смедерево, која се простире на 481 км², обухвата 27 насеља руралног типа и једно градско насеље, тј. Смедерево у коме живи чак 56% (62.000 становника) укупног становништва општине (110.000 становника). Овај град налази на крајњем североистоку Шумадије и припада Подунављу у доњем Поморављу. Удаљен је само 46 км од главног града и позициониран на обали Дунава, заузима веома битан гео-саобраћајни положај између два европска коридора (копненог – коридор 10 и воденог коридор 7 на Дунаву). У поређењу са суседним градовима, а имајући у виду и остале градове Подунавља, Смедерево предњачи у погодности стратешког положаја, с обзиром да представља најсевернију луку која може да прими црноморске бродове. Управо овако карактеристичан положај представља велику предност са локалног аспекта сагледавања.

3.1 кратак историјски осврт

Подручје града Смедерева има **континуалну историјску улогу** од праисторије, преко антике и средњег века, па све до данас. Пре настанка саме тврђаве, на обали Дунава, у 15. веку насеље се развијало произвољно и неплански. Изградњом **тврђаве** неправилног троугаоног облика, почело је да се развија подграђе, непосредно уз њу. Управо специфичност проузрокована планском композицијом тврђаве, издваја Смедерево од осталих тадашњих насеља у Србији. Ипак, овај град добија на значају тек 1430. године када постаје **престоница** српске средњовековне државе и седиште црквеног и привредног живота, на челу са деспотом Ђурђем Бранковићем. Град је ову титулу задржао све до 1459. године, када је пао под власт Турака. Под такозваним **Карађорђевим дудом**, Карађорђе је 1805. године примио кључеве тврђаве. Овај споменик природе је данас једини доказ о животу у вароши из ранијег доба. Након одласка Турака, 1867. године, Смедерево убрзано напредује, мења спољашњи изглед и варош се развија, изграђују се нове јавне и приватне профане грађевине чије је основно обележје оријентација западњачким стилским решењима. Управо у то време изграђен је центар око тадашње „чаршије“, односно око данашњег трга. **Трг републике**, троугаоног облика и радијалне конститутивности, постао је место окупљања и централни део града. На Берлинском конгресу 1878. године велике европске силе обавезале су Србију да изгради **железничку пругу** Београд-Врање. Да би се убрзао и олакшао тај процес, изграђена је пруга Смедерево-Велика Плана, како би се превозио материјал који је стизао на Смедеревско пристаниште. 1921. године **изградњом фабрике „САРТИД“** Смедерево добија **идентитет индустријског града**. Тај идентитет одржао се до данас. Након **експлозије муниције**, 1941. године, када ни једна зграда у Смедереву није остала неоштећена, окупациона команда форсирала је обнављање града. Тада је, за две године, изграђено 115 зграда од опеке и бетона, са декоративним елементима српске народне архитектуре, претежно у „српском националном стилу“. Ове зграде су биле позициониране у доњем делу града, тако да заклањају поглед на тврђаву. Након тога град је наставио да се шири и настајала су насеља у такозваном шумадијском стилу. Такође, изградњом гвозденог **ковинског моста** 1976. године Смедерево повећава значај свог географског места. Данашњи кеј радили су Италијани у 19. веку. **Смедеревско пристаниште** од 15. века, када је оно постало престоница, није губило живост и било је једно од најпрометнијих лука на Дунаву (Павловић, 1980).

3.2 Смедерево данас – утисци теренских истраживања и данашњи изазови у развоју

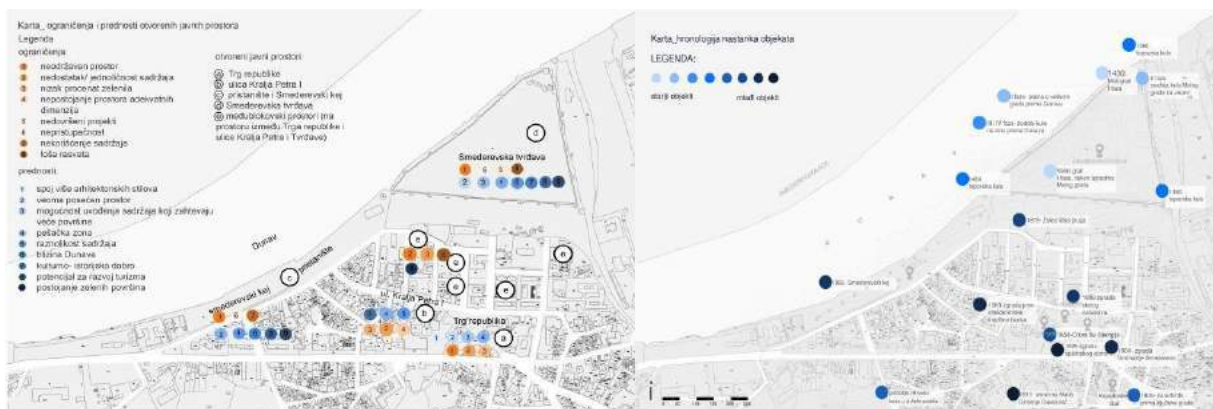
Након осврта на турбулентну историју и при осврту на проблеме са којима се град суочавао последњих сто година, несумњиво је да и **данашњи проблеми** могу бити решени. За то би били потребни нови садржаји, боља афирмација отвореног простора у граду, јачање подршке у заштити културно-историјског наслеђа и природе, рад са локалним становништвом, као и улагање више средстава у културу и образовање. Значајно је споменути и преклапање идентитета код Смедерева. Град у коме свака грађевина има засебну причу, а ипак са осталима чини праву културно-историјску композицију, данас се поистовећује само са индустријом, Железаром и пратећим темама. Средишње градско језгро које **обилује знаменитостима** и приказује историјски развој града у континуитету као да није довољно препознато у напорима да се Смедерево поново препозна као град великих могућности. Средства се непрестано улажу у индустрију са жељом за стварањем нових радних места, док остала поља развоја, попут туризма, нису толико препозната као битна, а управо се на тим пољима може двојачко деловати: подићи значај града „споља“ и унапредити квалитет локалног становништва „унутра“. Током прикупљања материјала из разговора са локалним становништвом може се извести и само један

општи закључак – грађани су **жељни промене и спремни су да буду део ње**. Прим томе, стављањем фокуса на део старог језгра града као предмета истраживања, могу се уочити актуелни проблеми, вредности и решења где се може деловати.

Трг републике засигурно је један од најпосећенијих простора у граду, поред смедеревског кеја и тврђаве, иако је његова атрактивност може бити још више кроз увођење нових садржаја и јаке одржавање. Овај простор, применом принципа формирања европских тргова, приказује и **спој неспојивог** – сусрет цркве грађене националним стилем српске архитектуре и зграде Начелства и Окружног суда грађених у духу академизма. Најистакнутија пешачка веза између Трга републике и смедеревског кеја јесте **улица Краља Петра Првог**. Ова улица заједно са Тргом републике представља најважнију пешачку целину у граду. Она обилује садржајима услужне делатности, где доминирају кафићи, ресторани и посластичарнице. У летњем периоду делови **улице додатно оживе** одржавањем свирки на отвореном. **Зона рекреације**, али и релаксације у граду смештена је управо уз Дунав. Она обилује разноликим садржајима адекватним намени локације, међутим и даље тражи ново улагање и додатно одржавање. Као последица историјских околности да је ту била стара лука за железницом крај кеја остао је недовршен. Садржај који такође нарушава амбијенталност обалског дела града јесте железничка пруга са вагонима која тренутно не врши првобитну функцију, пошто су градска лука и стара индустрија измештени из овог дела града. Решавање наведених проблема, као и подстицање развоја речног туризма, може се постићи **пренаменом вагона** (који би постали простори за уметничке и музичке радионице, радионице за цртање графита, изучавање основа бродоградње...), покретањем **туристичких бродића** који би возили посетиоце дуж смедеревске обале Дунава. **Тврђава**, која је главна асоцијација на Смедерево и због своје богате историје и културе поседује **велики потенцијал**, сусреће се са низом проблема који представљају главну кочницу у њеном развоју. **Парцијална реконструкција** тврђаве онемогућава константно прихватање посетилаца. Утисак да тврђава „ниче“ из Дунава није наглашен довољно, док делови који су „скривени“, мало теже приступачни и мање посећивани бивају запуштени. Део који се не сме занемарити и заборавити, јесу **међублоковски простори** између Трга републике и Смедеревске тврђаве. Одмицање од централног градског језгра никако не треба да значи да **ниво амбијенталности или безбедности опада**. На овоме и даље треба радити, пошто се удаљавањем блок или два од главног градског трга наилази на недостатак урбаног мобилијара и слабије остветљене улице, слабије одржаване просторе, док су постојећи садржаји који (нпр. дечији паркови) недовољно афирмисани.

Слика 3: Трг републике, улица краља Петра I, Смедеревска тврђава, кеј (с лева на десно)

Слика 4: лево: карта хронологије настанка објеката; десно: мапирање ограничења и предности отворених јавних простора (аутор: К. Данков, 2021)

4. КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА ЛОКАЦИЈЕ

У овом раду издвојена су два града, сличних Смедереву, на којима је примењен концепт креативног града. **Фолкстон** је град средње величине у Уједињеном Краљевству који је, као и Смедерево, изградио **идентитет индустријског града**, али уз то овај град обилује атрактивним локацијама и успешно је спровео процес ревитализације и пренамене приобалних садржаја, као и развој креативне четврти. Други одабрани град је **Пловдив** који је географски, али и културолошки ближи Смедереву. Један је од најстаријих европских градова поседује културно-историјско наслеђе које у континуитету приказује богату архитектуру и културу. Репутација града као „града уметника“ додатно је добила на значају стварањем **креативне четврти Капана** и титулом главног европског града културе (енг. *European Capital of Culture*) 2019. године. У табелама је приказана могућност примене садржаја ових градова у Смедереву.

	простори	садржаји / активности	Смедерево		простори	садржаји / активности	Смедерево
F O L K S T O N	приобални простори	вртви позорнице бициклистичке стазе	●	P L O V D I V	центрано градско језгро	културно-историјски садржаји уметнички кафеи фестивали књижевне већери изложбе	●
	литца	lift	●				●
	парковски простори	зона за излет зона забаве зона природни резерват	●				●
P L O V D I V	стари терминал луке	(пренаменјен) у сетајлиште	●			●	
	центар града- креативна четврт	дом галерија перформанси / представе пројекције филмова радионице студиј уметника прајси садржаји (prodavnice, кафици ресторани)	●			●	
					лојакне школе	креативне интерактивна радионице са decom	●

Табела 2: Могућност примене садржаја Фолкстона и Пловдива у Смедереву (аутор: К. Данков, 2021)

5. КОНЦЕПТ – CREATIVE CORE FOR MORE

Циљеви пројекта **Креативно Језгро** (енг. *Creative Core*) јесу јачање идентитета Смедерева, стварање креативног града и умрежавање са креативним градовима дуж обале Дунава.

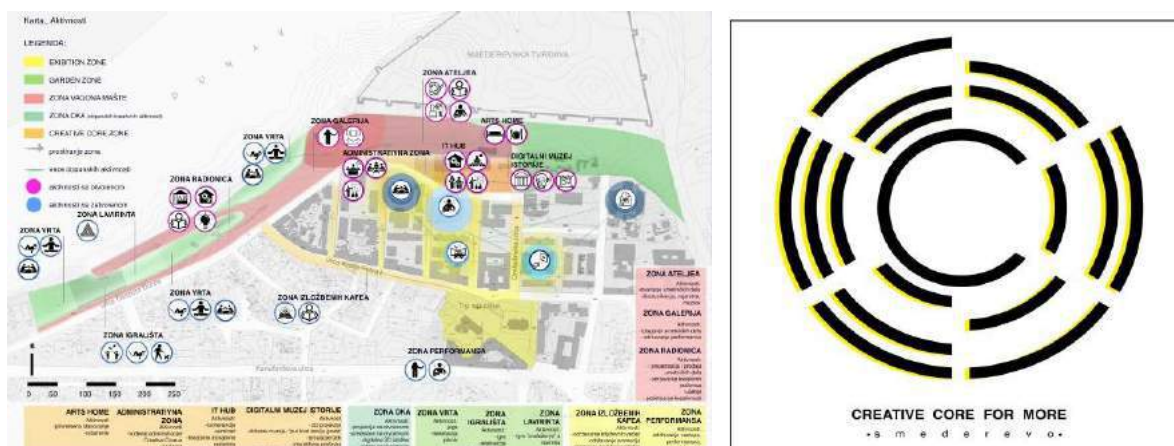
Једна од главних предности овог града, јесте **постојање недовољно искоришћених простора**, који никако не мањкају у потенцијалу, приступачности или функционалности. Сходно томе, неискоришћени простори могу **постати главне локације креативног кластера** овог града, док простор који се налази између железничке пруге и улице Деспота Ђурђа може постати главна креативна четврт. **Обликовно и волуметријски** структура која би се налазила у главној креативној четврти не би смела да премаши висину зидина средњовековне грађевине, како је не би визуелно угрозила и заклонила, такође, ова структура требало би да буде **одраз садашњости** да би могла да прати ток приче коју сам град говори – континуални историјски приказ развоја града- дакле, следи савремено доба. Такође, **технолошка дигитализација** требало би да буде неизоставни део ове структуре управо због заштите и перманентног очувања историјског и културног наслеђа, дигитализација би повећала заинтересованост младих за културу и изражавање креативности, повећањем заинтересованости повећао би се ниво образовања; а нивоом образовања повећава се и креативност, повећањем заинтересованости младих и укључивањем њих у пројекат постигао би се корак даље у спречавању миграција младог становништва.

ЗОНЕ И ПОДЗОНЕ: У склопу креативног језгра града Смедерева налазило би се **5 кључних зона**. Свака од наведених зона има одређене подзоне.

- 1) **Creative Core** зона обухвата простор између тврђаве, Омладинске улице и улице Деспота Ђурђа. Она представља централну зону. У склопу ње предвиђене су следеће **подзоне: административна, IT hub, arts home и подзона дигиталног музеја.**
- 2) **Exhibition zone** је зона која обухвата простор трга и улице Краља Петра I. Ова зона се може проширити и на улице које је повезују са тврђавом. Она подразумева подзону **перформанса и изложбених кафеа.**
- 3) **Garden zone** је зона која се простире дуж кеја (од Силоса ка тврђави). Она обухвата подзоне **врта, лавиринта, игралишта и заштитног зеленила.**
- 4) **Imagination zone** обухвата подручје железничке пруге од кеја до Смедеревске тврђаве. Подзоне у склопу ове зоне су подзоне **радионица, галерија и атељеа.**
- 5) **Open space zone** је зона која обухвата међублоковске просторе на одабраном обухвату. Она је у корелацији са свим осталим зонама и подзонама и подразумева просторе за њихове додатне активности.

Слике 5а и 5б: Приказ зона и подзона (Аутор: К. Данков, 2021)

Слика 6: Приказ активности у подзонама; Слика 7: Лого Creative Core-а (Аутор: К. Данков, 2021)

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

- Бацковић, В. (2018). Скрипта за студенте архитектуре на Универзитету у Београду, Социологија и простор, стр.48
- Vašova, A., Štefancova, L. (2017). Creative and Smart Public Spaces. Преузето 01. марта 2021, са<https://www.academia.edu>
- Ђокић, В. (2009). Урбана типологија: градски трг у Србији
- Ђукић, А., Вукмировић, М. (2012). Creative cultural tourism as a function of competitiveness of cities. Преузето 01. марта 2021, са<https://www.academia.edu>
- Florida, R. (2003). The Rise of the Creative Class: And How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life. Преузето 04. марта 2021, са<https://www.researchgate.net>
- Landry, C. (2008). The Creative City: A toolkit for urban innovators. London: Earthscan
- Landry, C. (1996). The Creative City in Britain & Germany.
- Nan, E. (2006). Integral urbanism. New York: Taylor & Francis Group
- Павловић, Л. (1980). Историја Смедерева у слици и речи. Музеј у Смедереву, издање 13.
- Parrish, D. Creative industries definition. Преузето 04. марта 2021, са<https://www.davidparrish.com>
- Smith, R., Warfield, K. (2006). The Creative City: A Matter of Value
- Hospers, G. J. (2003). Creative Cities in Europe: Urban Competitiveness in the Knowledge Economy.
- Hartley, J., Potts, J., MacDonald, T., Erkunt, C., Kufleitner, C. (2012). The CCI: Creative City Index
- Juréné, S., Jureniene, V. (2017). Creative cities and clusters. Преузето 01. марта 2021, са<https://www.academia.edu>
- Suciu, M. C. (2009). Creative Economy and Creative Cities. Преузето 24. фебруара 2021, са<https://www.researchgate.net>
- Weiping, W. (2005). Dynamic Cities and Creative Clusters. Преузето 24. фебруара 2021, са<https://papers.ssrn.com>
- Yencken, D. (2013). Creative Cities. Space Place & Culture. Australija: Future Leaders. Преузето 03. марта 2021, са<https://www.futureleaders.com.au>
- Генерелни урбанистички план (ГУП) Смедерева. <http://www.smederevo.org.rs/>
- Стратегија развоја културе Републике Србије од 2020. до 2029. <https://www.kultura.gov.rs>
- Стратешки план локалног економског развоја (ЛЕР) града Смедерева, 2009-2014. <http://www.smederevo.org.rs/>

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

711.1/.4(082)

ЛЕТЊА школа урбанизма и управљања
геопросторним подацима (17 ; 2021
; Врњачка Бања)

Искуства и перспективе урбанистичког планирања
са једностепеним концептом плана као основним ; Улога
геопросторних података у друштву - е-простор = Experience
and perspectives of urban planning with single-stage plan concept
as basic one ; Role of geo-data in society - e-space / Међународна
конференција 17. Летња школа урбанизма и управљања
геопросторним подацима, Врњачка Бања, 10-12. јун 2021.
= International Conference 17th Summer School of Urbanism and
Geo-data Management ; [организатори] Удружење урбаниста
Србије [и] Републички геодетски завод = [organizers] Serbian
Town Planners Association [and] Republic Geodetic Authority
; [уредници Александар Јевтић, Борко Драшковић]. - Београд
: Удружење урбаниста Србије, 2021 (Ниш : Униграф). - [6], 294 стр.
: илустр. ; 30 cm

Тираж 300. - Стр. [3]: Предговор / Александар Јевтић. - Напомене
и библиографске референце уз текст. - Библиографија уз сваки рад.
- Abstracts.

ISBN 978-86-84275-44-0

а) Просторно планирање - Зборници б) Урбанистичко планирање
- Зборници

COBISS.SR-ID 39555849

ISBN-978-86-84275-44-0